

OBSAH

Předmluva ke druhému soubornému vydání.....	17
Slovo úvodem	21

TEORETICKÁ ČÁST

Co je to kurikulum	24
Jak chápat kurikulum.....	24
Podoby kurikula.....	25
Kurikulum z hlediska výchovně-vzdělávacích potřeb předškolního období	29
Charakteristika jednotlivých potřeb	29
Z historie předškolního kurikula	33
Mateřská škola a současné české kurikulum	38
Osobnostně Orientovaná Předškolní Výchova	43
Proměny dětství.....	43
Cíle předškolní výchovy včera, dnes a zítra.....	46
Charakteristika současné osobnostně orientované předškolní výchovy ...	53
Vztah k dítěti.....	54
Vztah k rodině	55
Vztah mateřské školy k počátečnímu vzdělávání	57
Hra a učení.....	58
Alternativnost	60
Samostatnost, spontánnost, tvořivost	61
Individualizace.....	63
VZDĚLÁVACÍ program	65
Základní pojmy	65
Situace v mateřské škole.....	67
Volba a realizace vzdělávacího programu	69
Hodnocení výsledků vzdělávacího programu.....	71
Tvorba projektu	72
Ukázka vzdělávacího programu Idy Jarníkové.....	74
Ukázka podkladového materiálu pro projekt „Voda“	75
Ukázka prvního závazného vzdělávacího programu pro mateřské školy v Praze.....	77
Ukázka prvního poválečného pracovního programu.....	78
Ukázka popisu, realizace a hodnocení dílčího projektu z období reformní pedagogiky	80

Hra jako cesta k poznání dítěte.	84
Proč si děti hrají.	84
Co nám hra dítěte napoví	86
Rozvíjení herní činnosti.	90
Pozorování a rozbor hry jako cesta k pedagogické diagnóze a prognóze. . .	100

PRAKTICKÁ ČÁST

Metodické předznamenání	106
Poznámka k praktické části	108

JARO

Toulky předjařím	110
Březen.	110
Jestlipak víš?	111
Jak mizí sníh	112
Ranní mrazík	112
Jak přichází jaro	112
Kaluže.	113
Čím voní hlína	113
Po zimě	113
Jaro.	114
Vrbová píšťalka	114
Tráva	114
O malých zvoničkách.	115
První poslové	115
Jak si hrají rackové	116
Linda a linduška	116
Jarní cesta	117
Lidové pořekadlo	118
Návrat.	118
Čapí pošta.	118
Mláďata	119
Mláďata ve sněhu	120
Čekání.	120
Jak jsme měly štěňátka	121
Narodilo se štěně	122
O vlaštovkách a o sojce	123
Květy jara.	125
První sněženka	126
Hádanky.	127
Jak pampeliška roste.	127

Velikonoce	128
Lidové koledy	129
Zajíčková koleda	129
Mrskut	130
Velikonoční říkání	130
Velikonoční	130
Velikonoční skládačka	131
Kočky na jaře	132
Duben	132
Jarní	133
Kachňata	134
Housátka	135
Tráva parádnice	135
Jarní rýmování	135
Jaro na sídlišti	136
Červená – stát	136
U rybníka	139
Jak Brčálek slyšel zpívat moře	140
U studánky	141
U studánky	142
U potůčku	143
Květen	143
Máj	144
Na jaře	144
Kaštan	145
Jakpak je to s kaštany	145
O kaštanu, který se trápil	145
Svátek matek	147
Vonička	148
Dopisky do písku	148
Přání	148
Náš poklad	149
Maminky	149
Babička má svátek	149
Kdy je maminka nejkrásnější	150
Co si na jaře zazpíváme a poslechneme	151
Pišťaličko, vyskoč ven!	152
Samá nota	153
Žezulka	154
O bílé sedmikrásce	154
Pískací kornoutek	157
Jak si budeme na jaře hrát	158
Na zahradě	159
Na pasece	160

Kuličky na jaře.	160
Kuličky	160
Houpačka	161
Obruč	161
Jak si hraje déšť.	161
Kam se chodí klouzat	161
Mokré říkadlo, aby se rostlo	162
Na co si budeme hrát.	162
Hraní	164
Co si na jaře zkusíme	166
Proč máme tulipán	170
Na shledanou, tulipáne!	171
Jak zasadili semínko	171
Jak se roste jako z vody	174
Co si na jaře připravíme a uvaříme	176
Lidová říkadla	177
Hrnečku, vař	178
Říkadlo	179
Jak si pejsek s kočičkou dělali k svátku dort	179
Řeč a hovory nad četbou	182
Šnek	183
Lidová říkadla a hádanky	184
Jak je svět zařízen.	184
Jak šumí les	187
Zajíčkovovo trápení	189
Byl jednou pohádkový pán, pan POHÁDKA, pan Andersen.	190
Jaro u nás doma.	193
Byl jednou jeden kluk	194
Dům u moře času.	194
Babičce	196
Otázky	196
Jak jezdíme domů ze školky	197
Co je správný dárek.	197
Co to je proti pomněnkám?	199

LÉTO

Letní počasí	206
Červen	208
Třešně.	209
Velké malování	210
Dlouhý déšť	211
Prší, prší.	211
Řekni mi lijáku	212

Meteory	213
Kropicí vůz je páv	213
O mráčku a telefonu	214
Duha	215
Voda v mnoha proměnách	217
Kudy běží voda	218
Kampak, vodo, kampak jdeš	219
Letní	220
Kapky	220
Vodní kolíbka	221
U vodníka	221
Divy	221
Proč je voda mokrá	222
Hádanky	222
Neutíkej, potůčku	223
Jak Vltava filmuje a sluníčko promítá	223
Moře	224
Na pláži	225
Námořníci	225
Maják	225
Přístav	226
Žabí muži	226
Tintili vantili	226
Jak si mořský koník, mořská jehla a hvězdice udělali malé milé moře	227
Jak si hrají kameny	229
Letní louka a pole	231
Na louce	234
Kopretiny	234
Hádanka	234
Krásní motýli	235
Pavouček přítel	236
Kobylka zelená	236
Slunéčko sedmítečné	237
Světlušky	237
Vosa papírnice	238
Čekanka	239
Kukla	239
Co je to?	239
Zrzavá princeznička	240
Hřibátko	241
Makulenky	241
Na máku	241
Jak potkala motýla Emanuela	242

Les.	245
Odmykání lesa	246
Zavírání lesa	246
Jahodnická	247
Jahůdka	247
Paci – paci	247
Léto	248
Povím vám něco o lese	249
Ticho	250
Na houbách	250
Co vezou	250
Hra na ovečky	251
Jak si povídali dudek s čejkou	251
Jak Křemílek a Vochomůrka měli trápení s výrem	253
Hra na mámu a na děti	256
Jak se z klubička ježek vyklubal	257
Co děláme v létě.	260
Říkadlo ke skákání	264
Letní říkadla	264
Tenká Lenka	265
Jak jsem se přestala bát vody	265
Na koupališti	266
Plavání	266
Kolo	266
Letadlo	267
Pohádka z pralesa	267
O opici Aliáně	268
Náměty k pohybovému vyjádření	271
Jana Berdychová	271
To je rána	272
Jako to bylo s horou Říp	273
Pohádka o brněnském krokodýlovi	276
Jak vypadá náš Orlí srub	278
Dlouhý, Široký a Bystrozraký	281
Pěšky	281
Abeceda	281
Svatojánští broučci vstávají	283
Ijáček má narozeniny	288
Tajné heslo	294
Z Bertíka vyroste hafan	296

PODZIM

Počasí na podzim	300
Podzim	303
Sluníčko a dupací ježeček	303
Otázky	304
Deštivý den.	304
Kmotr vítr	305
Říkání	305
Malované počasí.	305
Volání o déšť.	305
Podzimní.	306
Řádíme s větrem	306
Co taky umí	307
Vítr	307
Vláďův drak	308
Báchorka	309
Papírové zuby.	310
Podzim klepe na dveře	310
Letos naposled	311
Hustá mlha	311
Jinovatka	311
Domů	312
Počasí je na draka	312
Draci	313
Barvy jeseně.	314
V září	316
Podzim má šaty samou záplatu a místo nosu bramboru.	316
Unavený park	317
Vřes.	317
Jakub a babí léto	318
Noty	319
Jak se pozná černý bez	319
Malíř jménem podzimek	320
Bílý podzim.	321
O králíčkovi, který pozdě vstával.	322
Podzimní loučení a přípravy na zimu.	325
O poslední vlaštovce	327
Já Baryk a má vlaštovka	329
Říjen	330
Listopad	331
Ptačí pírkó	331
Loučení vlaštoviček	332
Před rozhodnutím	332

Vlaštovky	333
Jak vrabci cestovali	333
Divoká husa	336
Dary podzimu	337
Koulelo se, koulelo	338
U naší babičky	339
Šípek	339
Cibule	340
Modré z nebe	341
Ovoce	341
Rozčítadlo	341
Na rozpikávání	342
Rozpočítadlo	342
Jablíčka	343
Maluje sluníčko	344
K podzimu	345
Říkáme si při kreslení jablíček:	345
Kdy můžeme říkat:	345
Říkej rychle:	345
Lidová říkadla	346
Jablíčka	346
Švestkové knedlíky	346
Babka	346
Jak Maryjanka s Janem vařili	346
Zvědavost aneb jak se vaří švestková povidla	347
Oříšek	348
Myši a myš	349
Vítek	349
Když se sklízely brambory	350
Posvícení	351
Podzimní veselí a smutky	352
K posvícení	354
Když je u nás posvícení	354
Povídáčka o kouzelné jedli	355
Povídáčka k obědu	355
Pyšné koláče	356
O kouzelném kloboučku	356
Páni muzikanti	357
Muzikanti a vítr	358
Basa a housličky	360
Poprvé ve školce	361
Kája chce domů	361
Znáte Tománka?	363
Kocourův vzkaz	366

Tati, kup mi pejska!	366
Neposlušná tkanička	366
Šla poštolka do školky	367
Komu máme vykat.	367
Čeho se bojí vrabčák	368
Běží kočka, běží myš	368
Rozpočítadlo pro pekaře	369
Stojí město Nepovězto	369
Proč musí být kloboučníci	370
Vytahovací sovička	371
Kavka a cizí peří	372
Poutníci a medvěd	373
Vlk a pes.	373
Janeček.	374
Tři pruty Svatoplukovy	378
Domeček z kostek	379
Čteme si	382
Pět kluků a strašný kocour.	383
O víle Amálce.	388
13. kapitola – závěrečná:	
Jak odešla spát až do jara.	390
Čarodějův klobouk.	392
Úvod	392
Poslechneme si.	393

ZIMA

Zimní počasí	396
Smutné koukání oknem	399
Jestlipak víš?	399
První sníh.	400
Běh na lyžích	400
Jízda na pekáči	401
Leden	401
Vrána	401
Tichá voda	402
Klouzačka.	402
Nespokojený sněhulák.	402
Zimní hvězdy	403
Vločky, vločky...	403
Chumelenice.	403
Lipové saně	404
Bubák	404
Leden	405

Únor	405
Mrazy	405
Modrá a bílá	406
Co hlásí zima	406
Zima, zima, dlouhá noc	406
Zima v Novém Strašecí	407
O slepičí krok	408
Rukavičková pohádka	408
Zvířata v zimě	410
Stopy ve sněhu	412
Písnička o vrabci	413
Přátelé	414
Kdo si s kým povídal?	415
Ledňáček	416
Prosinec	416
Ježek v zimě	417
Jak se vstává v zimě kohoutkovi?	417
Vzteklá kočka	418
Zimní svátky	423
Mikuláš	425
Koleda předkoleda	425
Vánoční	426
Schovejte vánočku	426
Mandarínky	427
Vánoční říkání	427
Všichni se vejdemo do vánoční koule	427
Vánoční stromeček	428
Narodil se Kristus Pán	428
Jak to bylo do třetice u Rumcajsů	429
Koblihové dostihy	431
Lístek do cirkusu	432
Před koncertem	433
Máme ve školce karneval	433
Známe je?	434
Masopust	435
Ve školce mají maškarní ples	436
Živý pramen lidové slovesnosti	437
Malý výběr lidové slovesnosti k zimnímu období	437
Malý výběr vhodných adaptací lidových pohádek	442
Čertovská hrachová kaše	442
Lísková větvička	444
O vráně, která nemluvila pravdu	446
Pohádková zima	450
Pohádka o Knihomůlcích a psacím stroji	451

Jak vepřík a kůzle dobývali pařezy	452
Jak spolu pletli svetr	453
Kterak byli Zachumlánek se Štuclinkou nadělovat	455
Písnička	458
Zasněžený salon	458
Problémy v životě i knížkách	461
O přikrývání	462
Hledá se hroch	463
Můj medvěd Flóra	464
Už si nás rozdělili	465
Leden nemám ráda	467
Povídej, jak to s námi bylo	470
Rozhovor	470
Přečteme si	475
Uspávanka s kožíšky a peřinou	477
Na strážnici	479
Petr	482
Vyzvání na cestu	484
Závěrečná poznámka k praktické části	487
Závěrečné slovo	488
Rejstřík autorů beletrie	491